

Notat om: Vigtige områder for en unik bestand af atlantehavslaks (*Salmo salar*) i Kapisillit, Grønland, vedrørende aktiviteter i forbindelse med mineralaktiviteter

minerals@natur.gl
Nuuk, 23. december 2022

Vigtige områder for bestanden af atlantehavslaks i Grønland

Bidragydere

Rasmus Nygaard, Afdeling for Fisk og Skaldyr

Julius Nielsen, Afdeling for Fisk og Skaldyr

Ida Bomholt Dyrholm Jacobsen, Afdeling for Miljø og Råstoffer

Karl Brix Zinglersen, Afdeling for Miljø og Råstoffer

Baggrund

Dokumentet *Regler for feltarbejde og rapportering vedrørende mineralske råstoffer (excl. kulbrinter) i Grønland ("Feltreglerne")* (Anon., 2000) indeholder særlige bestemmelser for feltarbejde i forbindelse med mineralaktiviteter. Bestemmelserne anvendes for aktiviteter inden for områder og perioder af særlig betydning for dyrelivet.

Områderne og bestemmelserne i feltreglerne er defineret ud fra den aktuelle, eksisterende biologiske viden. Naalakkersuisut har anmodet om, at en revision af områdereglernes kapitel 2 og 3, herunder rapport og digitalt kort, skal være tilgængelig i NatureMap på www.eamra.gl (naturemap.eamra.gl). NatureMap er en online kortlægningsportal for miljø og natur i Grønland. Oplysninger fra NatureMap kan ses i NunaGIS og GovMin (LicenceMap) som direkte datalinktjeneste.

Dette notat er en opdatering af teksten i kapitel 2 *Vigtige områder for dyrelivet* og anbefalet som en tilføjelse med et afsnit 2.03.12 *Lakseområde nær Kapisillit* baseret på den eksisterende biologiske viden om den unikke bestand af atlantehavslaks (*Salmo salar*) i Kapisillit-elven.

Ad. 1: Generel beskrivelse og følsomhed

Den unikke grønlandske bestand af atlantehavslaks er på den nationale rødliste vurderet som 'sårbar' (VU) (Boertmann & Bugt, 2018).

I Kapisillit-elven i bunden af Nuup Kangerlua-fjorden i Vestgrønland findes den eneste kendte gydebestand af atlantehavslaks i Grønland. Bestanden er genetisk isoleret og unik for Grønland. Laks fanget i saltvand nær elven er sandsynligvis alle fra Kapisillit-bestanden (Krohn, 2013). Væksten af smolten er langsom, og laksens smoltificering (migration til havet) finder sted i en alder af 4-6 år. Kapisillitlaksens vandringsmønstre i saltvand er stort set ukendt, men en laks mærket som ungfisk i Kapisillit-elven er blevet fanget nær Maniitsoq (Nielsen, 1961).

Bestanden er blevet mindre (Arnekleiv et al., 2019; Hedeholm et al., 2018; Nielsen, 1961) og er truet af invasionen af pukkellaks (*Oncorhynchus gorbuscha*) (Nielsen et al., 2020).

Ad. 2: Perioder af betydning

Nedenstående periode er af særlig betydning for Kapisillit-bestanden af atlantehavslaks:

1. 1. januar – 31. december

Der bør træffes særlige forholdsregler vedrørende menneskelige aktiviteter, der forårsager udslip af stoffer i områder af betydning for laksen eller ændringer i vandløb, dele af elven og tilførslen af ferskvand fra vandoplandet

Laksebestanden i Kapisillit påvirkes af negative ændringer i sit miljø hele året rundt. Nogle perioder er dog mere kritiske end andre. Det anbefales at undlade at placere bygninger, foretage dræning, foretage ændringer i terrænet eller udføre andre aktiviteter, der kan påvirke laksebestanden negativt inden for 100 m fra område 1 eller inden for område 2 og 3. Disse anbefalinger baseres på den aktuelle biologiske viden om kapisillitlaksens livscyklus:

- April – juni. Særligt sårbar periode på grund af vandring fra elv til hav. Vandringsen starter formentlig, når isen bryder.
- April – oktober. Fouragering og vandring i havet.
- Juli – oktober. Opløbsperiode, hvor gydemodne laks vender tilbage til elven. I denne periode er laksen særligt sårbar.
- Oktober – november. Vigtigste gydesæson. Vellykket gydning i ferskvand kræver gunstige forhold med hensyn til bundtype og vandkvalitet.
- November – April. Overvintring i dybe dele af søerne.
- Hele året. En del laks bliver i fjorden eller i søerne/elven hele året.

Ad. 3: Vigtige områder

Kapisillit-elven med opland og fjordområder i umiddelbar nærhed af åen er vigtige områder for den grønlandske bestand.

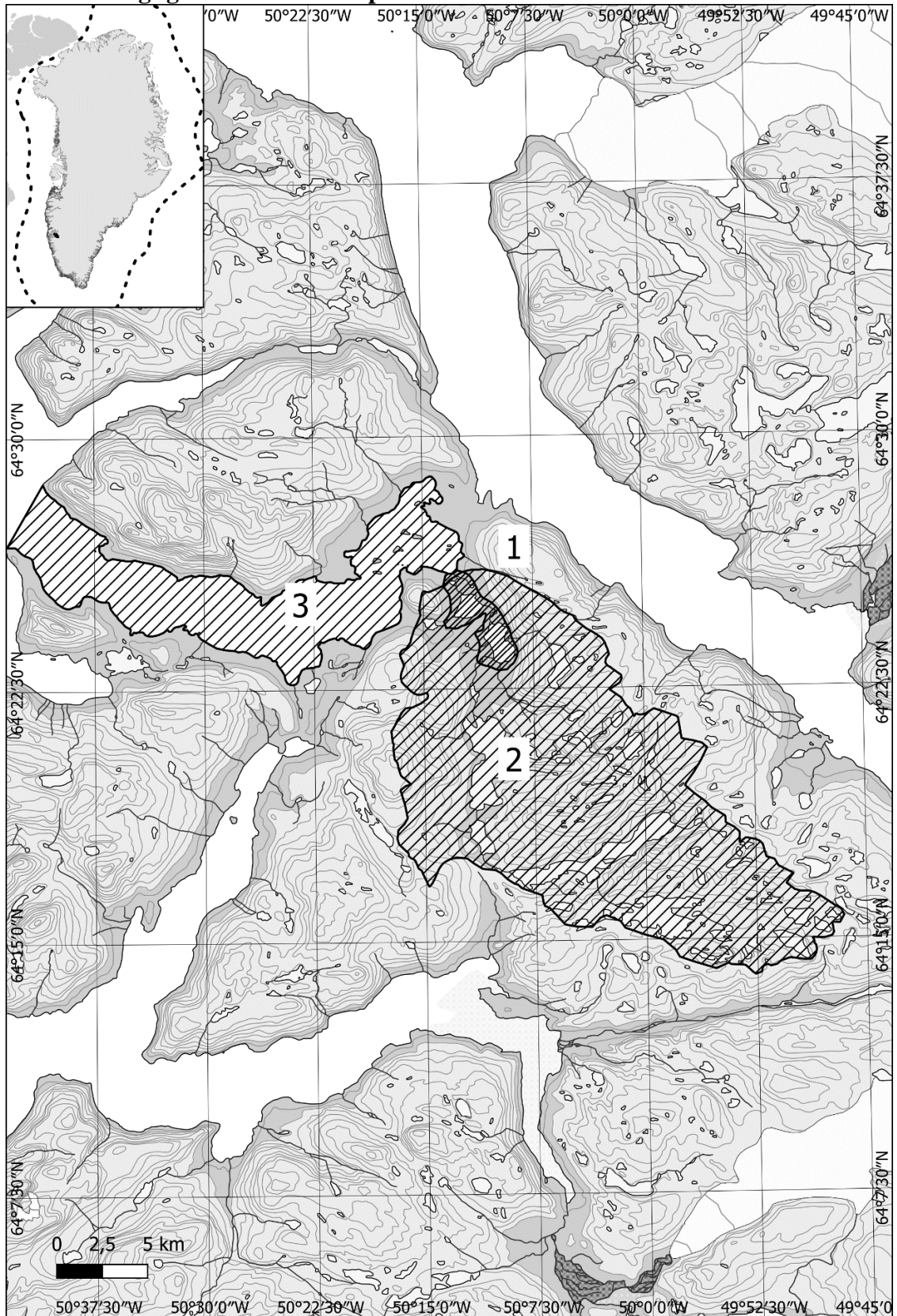
2. Gydeområde i elven og umiddelbar nærhed
3. Vandopland til elven, svarende til drikkevandsoplandet
4. Vandring- og fourageringsområde i fjorden.

Det anbefales at ændre reglerne i afsnittet i feltreglerne til følgende:

2.03.12 Lakseområde nær Kapisillit. I perioden 1. januar – 31. december gælder følgende regler, medmindre de er godkendt af Miljøstyrelsen for Råstofområdet

- a. Ikke tilladt at placere bygninger, dræne, foretage ændringer i terrænet eller udføre andre aktiviteter, der kan påvirke laksebestanden negativt.*

Kort over vigtige områder for Kapisillit-laks

Referencer

- Arnekleiv, J. v., Davidsen, J. G., Sheehan, T. F., Lehnert, S. J., Bradbury, I. R., Rønning, L., Sjursen, A. D., Kjærstad, G., Lubinski, B. A., & Nilssen, K. J. (2019). Demographic and genetic description of Greenland's only indigenous Atlantic salmon *Salmo salar* population. *Journal of Fish Biology*, *94*(1), 154–164. <https://doi.org/10.1111/JFB.13887>
- Boertmann, D., & Bay, C. (2018). *Grønlands Røddliste 2018 – Fortegnelse over grønlandske dyr og planters trusselstatus*. <https://natur.gl/raadgivning/roedliste/>
- Christensen, T. R., Aastrup, P., Boye, T., Boertmann, D., Hedeholm, R., Johansen, K. L., Merkel, F., Rosing-Asvid, A., Bay, C., Blicher, M., Clausen, D. S., Ugarte, F., Arendt, K., Burmeister, A., Topp-Jørgensen, E., Retzel, A., Hammeken, N., Falk, K., Frederiksen, M., ... Mosbech, A. (2016). *Biologiske interesseområder i Vest- og Sydøstgrønland | Kortlægning af vigtige biologiske områder*. <https://dce2.au.dk/pub/TR89.pdf>
- Hedeholm, R. B., Broberg, M., Nygaard, R., & Grønkjær, P. (2018). Population decline in the endemic Atlantic salmon (*Salmo salar*) in Kapisillit River, Greenland. *Fisheries Management and Ecology*, *25*(5), 392–399. <https://doi.org/10.1111/FME.12306>
- Krohn, K. (2013). Den grønlandske laks, *Salmo salar* L.: Conservation, genetik og perspektiver for forvaltning - En mikrosatellit DNA-analyse af den grønlandske laks fra Kapisillit-elven i Grønland. (*Unpublished*).
- Nielsen, J. (1961). Contributions to the biology of the Salmonidae in Greenland I-IV. *Meddelelser Om Grønland*, *159*(8).
- Nielsen, J., Rosing-Asvid, A., Meire, L., & Nygaard, R. (2020). Widespread occurrence of pink salmon (*Oncorhynchus gorbuscha*) throughout Greenland coastal waters. *Journal of Fish Biology*, *96*(6), 1505–1507. <https://doi.org/10.1111/JFB.14318>